

EEN BEZOEK AAN WATERLOO,

□ □ DOOR LEOPOLD ALETRINO. □ □

Quarante ans sont passés et ce coin de la terre,
Waterloo, ce plateau funèbre et solitaire,
Ce champ sinistre où Dieu mêla tant de néants,
Tremble encore d'avoir vu la fuite des géants!

VICTOR HUGO, Waterloo.

Weinige maanden scheidten ons van Waterloo's herdenkingsdag *). Eene eeuw zal dan zijn heengegleden, sinds de tragedie van Mont St. Jean, het eerste Keizerrijk vallen deed.

Zou het niet vermetel zijn en lachwekkend mede, in deze regelen opnieuw te willen spreken van dit grootsche wapenfeit, nu mannen als Victor Hugo, Charras, Thiers en Lamartine het zoo meesterlijk reeds beschreven? Zou het mogelijk zijn nu nog van onbekende feiten te kunnen gewagen, sinds tallooze beschrijvingen en getuigenissen, de wereldletterkunde over dit onderwerp verrijkten?

En toch, bij het naderen van den gedenkwaardigen dag verschijnen gedurig nieuwe geschriften, onthullend tal van tragische bijzonderheden en gruwelijke episoden uit den strijd. Onlangs werden nog in Engeland de gedenkschriften uitgegeven van Basil Jackson, een der laatste overlevenden van Waterloo. In 1815 streed hij als jong luitenant onder Wellington; eerst in 1889 is hij gestorven. Over den slag zelf bezitten wij belangrijker documenten, doch den morgen na den strijd is door Jackson op treffende wijze beschreven.

In den vroegen ochtend van den 19^{en} Juni gelastte men hem om den verbonden leger-scharen het bevel tot het oprukken naar Nivelles te gaan overbrengen. Hij was een der eersten, — zoo niet de eerste — die bij het zwakke licht van den gloedenden dag, de ontzetting van het slagveld aanschouwde.

Een gevoel van vrees beving hem, toen hij de verlaten vlakte bereikte, waar de kille wind hen tegenwoei. Een zacht steunen klonk gedempt over de velden. Handen werden hem smeekend van uit den doorweekten bodem toegestrekt. Zijne zending verbood hem echter elk oponthoud.

Volgens Jackson besteedden de Engelschen bijzondere zorg aan hunne gewonden; aan de fransche zijde evenwel werden de gekwetsten eerst twee dagen na den slag weggevoerd.

Ook de verhouding der bondgenooten onderling scheen weinig vriendschappelijk. In den loop van den dag bemerkte Wellington namelijk, dat de fransche kanonnen, welke zijne troepen hadden buit gemaakt, waren verdwenen. Men vond ze den volgenden morgen te Genappe in het pruisische leger terug! Met verbittering spreekt Jackson nog van eene afdeeling Hanoveranen, die niet aan den strijd had behoeven deel te nemen. De manschappen waren aan den boschrand gelegerd en speelden bij een knappend vuurtje een lustig kaartspel, zonder er zich rekenschap van te geven, dat in hunne middellijke nabijheid een der ontzaggelijkste tragedies zich had afgespeeld.

Naast de talrijk nieuw uitgekomen documenten — meerendeels echter weinig belangrijke geschriften door oud-strijders nagelaten — is het steeds weer aantrekkelijk de indrukken te herlezen, welke vermaarde geschiedkundigen, als Thiers en Gleig, eens over Waterloo hebben neergeschreven.

Kolonel Charras, die tijdens de revolutie van 1848 in Frankrijk Minister van Oorlog was en bij de herstelling van het Keizerrijk werd verbannen, spreekt in zijn: *Histoire de la Campagne de 1815* als volgt over de geestdrift van den Prins van Oranje:

*) Dit artikel werd door ons ontvangen vóór Juli 1914.
RED. E. G. M.